

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 14. septembra 2006¹

I – Uvod

zoper Grčijo⁷ in Irsko⁸. Komisija pripravlja še postopek zoper Portugalsko⁹.

1. V tem postopku Komisija državi članici ponovno očita nezadostno določitev posebnih območij varstva za ptice (v nadaljevanju: POV) v skladu z Direktivo Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic² (v nadaljevanju: Direktiva o pticah). Zaradi enakovrstnih kršitev je že dosegla obsodbo Nizozemske³, Francije⁴, Finske⁵ in Italije⁶. Potekata pa tudi postopka

2. Osrednje vprašanje v teh postopkih je vsakokrat dokaz, da država članica še ni kot posebna območja varstva določila vseh ozemelj, ki bi morala biti kot takšna določena. V tej zadevi se Komisija opira na seznam ornitološko pomembnih območij v Španiji (v nadaljevanju: IBA 98, IBA je kratica za Important Bird Area – pomembno območje za ptice – ali Important Bird Areas – pomembna območja za ptice), ki ga je leta 1998 objavila španska ornitološka družba (Sociedad Española de Ornitología, v nadaljevanju: SEO/BirdLife)¹⁰. Španija dvomi o kakovosti tega seznama.

1 – Jezik izvornika: nemščina.

2 – UL L 103, str. 1.

3 – Sodba z dne 19. maja 1998 v zadevi Komisija proti Nizozemski (C-3/96, Recueil, str. I-3031).

4 – Sodba z dne 26. novembra 2002 v zadevi Komisija proti Franciji (C-202/01, Recueil, str. I-1019).

5 – Sodba z dne 6. marca 2003 v zadevi Komisija proti Finski (C-240/00, Recueil, str. I-2187).

6 – Sodba z dne 20. marca 2003 v zadevi Komisija proti Italiji (C-378/01, Recueil, str. I-2857).

7 – Glej moje sklepne predloge s tega dne v zadevi Komisija proti Grčiji (C-334/04).

8 – Glej moje sklepne predloge s tega dne v zadevi Komisija proti Irski (C-418/04).

9 – Sporočilo za javnost Komisije IP/05/45 z dne 14. januarja 2005.

10 – Carlota Viada (izd.), *Áreas importantes para las aves en España*, Madrid 1998.

II – Pravni okvir

3. Člen 4(1) in (2) Direktive o pticah določa, katera ozemlja morajo države članice določiti kot POV, člen 4(3) pa ureja informacijo za Komisijo o določitvi.

„1. Vrste iz priloge I so predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje teh vrst na njihovem območju razširjenosti.

- d) druge vrste, ki zahtevajo posebno pozornost zaradi posebne narave svojih habitatov.

Kot osnova za vrednotenje se upoštevajo trendi in nihanja populacijskih nivojev.

Države članice razvrstijo zlasti ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša, kot posebna območja varstva za ohranjanje teh vrst, upoštevaje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva.

V zvezi s tem se upoštevajo:

- a) vrste, ki jim grozi izumrtje;
- b) vrste, občutljive na določene spremembe v svojih habitatih;
- c) vrste, za katere se šteje, da so redke, ker so njihove populacije majhne ali pa so omejeno lokalno razširjene;

2. Države članice sprejmejo podobne ukrepe za redno pojavljajoče se selitvene vrste, ki niso navedene v prilogi I, upoštevaje njihovo potrebo po varstvu na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva, kar zadeva njihova območja za razmnoževanje, goljenje in prezimovanje ter počivališča na njihovih selitvenih poteh. Države članice zato posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč ter zlasti mokrišč mednarodnega pomena.

3. Države članice predložijo Komisiji vse ustrezne informacije, tako da lahko sprejme primerne pobude za usklajevanje, potrebne

za zagotovitev, da območja, predvidena v odstavkih 1 in 2, tvorijo jasno celoto, ki izpolnjuje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva.“

upravljanje in uporabo populacij vseh vrst ptic iz člena 1.

4. Deveta uvodna izjava pojasnjuje to ureditev:

„ker so ohranjanje, vzdrževanje ali obnavljanje zadostne raznovrstnosti ter površine habitatov nujni za ohranitev vseh vrst ptic; ker naj bi bile nekatere vrste ptic predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje ptic na njihovem območju razširjenosti; ker morajo ti ukrepi upoštevati tudi selitvene vrste in se uskladiti tako, da se vzpostavi skladna celota“.

5. Člen 10 Direktive o pticah določa, da države članice vzpodbujajo ornitološko raziskovanje:

„1. Države članice vzpodbujajo raziskovanje in vse dejavnosti, ki so podlaga za varovanje,

2. Posebna pozornost se posveti raziskovanju in dejavnostim, povezanim z vsebinami iz priloge V. Države članice predložijo Komisiji vse potrebne informacije, da se ji omogoči sprejetje ustreznih ukrepov za usklajevanje raziskovanja in dejavnosti iz tega člena.“

6. Priloga V našteva posamezna področja raziskovanja, ki jim je treba posvetiti posebno pozornost.

7. V skladu s členom 3(1), drugi pododstavek, Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst¹¹ (v nadaljevanju: Direktiva o habitatih) vključuje omrežje „Natura 2000“, ki je bilo vzpostavljeno na podlagi te direktive, tudi POV, ki so jih države članice določile na podlagi Direktive o pticah.

¹¹ — UL L 206, str. 7.

III – Predhodni postopek in predlogi strank

8. 26. januarja 2000 je Komisija v skladu s členom 226 Pogodbe na špansko vlado naslovila poziv k predložitvi pripomb (pisni opomin). Komisija je Španiji očitala, da je v skladu s členom 4 Direktive o pticah določila premalo POV. Glede na navedbe Komisije je Španija do tega dne določila 175 območij, s površino 33.582 km².

9. Za utemeljitev nezadostne določitve POV se je Komisija oprla na IBA 98. V tem seznamu je naštetih 391 območij, s površino 15.862.567 ha, kar ustreza 31,5 % španskega ozemlja.

10. Leta 2000 je Španija ugovarjala očitku Komisije, hkrati pa je določila nova POV.

11. V obrazloženem mnenju z dne 31. januarja 2001 je bilo zato za Španijo navedenih 262 POV, s površino 53.674 km². V tem obrazloženem mnenju je Komisija Španiji dala zadnji rok dveh mesecev, da bi opravila zahtevane dodatne določitve. Na predlog

španske vlade je Komisija ta rok podaljšala do 3. maja 2001. Marca 2001 je Španija Komisijo seznanila z določitvijo dodatnih 13 POV, s površino 402.272 ha.

12. V naslednjih letih je Španija število POV postopoma povečala na 427 POV, ki pokrivajo površino približno 79.778 km², kar ustreza 15,8 % španskega ozemlja.

13. Komisiji ti napredki niso zadoščali. Zato je 4. junija 2004 vložila tožbo.

14. Komisija predlaga,

1. naj se ugotovi, da je Kraljevina Španija s tem, ko glede na število in velikost ni razvrstila dovolj ozemelj kot posebna območja varstva za ptice, da bi zagotovila varstvo vseh ptic, naštetih v prilogi I Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic, kot tudi vseh selitvenih vrst, ki niso navedene v prilogi I, kršila svoje obveznosti iz člena 4(1) in (2) te direktive;

2. naj se Kraljevini Španiji naloži plačilo stroškov postopka.
18. Na ustni obravnavi je Komisija glede avtonomne skupnosti Estremadura svojo tožbo umaknila.

15. Kraljevina Španija predlaga,

IV – Presoja

1. naj se tožba zavrne in

19. Komisija Španiji očita, da je določila premalo POV. Vendar pa je predmet tožbe v obrazložitvi omejen na sedem španskih avtonomnih skupnosti.¹³

2. naj se tožeči instituciji naloži plačilo stroškov.

A – Pravna podlaga za obveznost določitve

16. Čeprav se tožbeni predlog nanaša na celotno Španijo, se obrazložitev omejuje na avtonomne skupnosti Andaluzija, Baleari, Estremadura, Kanarski otoki, Kastilja-La Mancha, Katalonija, Galicija in Valencia.

20. Pravna podlaga obveznosti določitve med strankama ni sporna.

17. Od vložitve tožbe se je število španskih POV povečalo na 512. Obsegajo približno 91.803 km². Zemeljska POV ustrezajo 18,2 % španskega ozemlja. Poleg tega 20 POV zajema morske predele, s površino 574 km².¹²

21. V skladu s členom 4(1)(4) Direktive o pticah razvrstijo države članice ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša za posebna območja varstva za ohranjanje vrst

12 — Podatki barometra Natura Komisije, različica iz junija 2005, ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/useful_info/barometer/barometer.htm.

13 — Podobno je na primer Sodišče tožbeni predlog Komisije v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu v celoti osredotočilo na Gibraltar (glej sodbo z dne 20. oktobra 2005, C-6/04, ZOdL., str. I-9017, točka 79 in četrta alinea prvega izreka).

iz priloge I. Pri tem je treba upoštevati varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva. Tej se obveznosti ni mogoče izogniti s sprejetjem drugih posebnih varstvenih ukrepov.¹⁴

22. V skladu s členom 4(2) sprejmejo države članice podobne ukrepe za redno pojavljajoče se selitvene vrste, ki niso navedene v prilogi I, kar zadeva njihova območja za razmnoževanje, goljenje in prezimovanje ter počivališča na njihovih selitvenih poteh. Države članice v ta namen posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč, zlasti mokrišč mednarodnega pomena.

23. Iz člena 4(3) in iz devete uvodne izjave Direktive o pticah izhaja, da morajo POV tvoriti jasno celoto, ki izpolnjuje varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja direktiva.

24. V skladu z ustaljeno sodno prakso države članice pri izbiri posebnih območij varstva sicer razpolagajo z določeno stopnjo presoje po prostem preudarku, vendar je treba o

določitvi in razmejitvi teh območij odločiti izključno na podlagi ornitoloških meril, ki so določena v Direktivi. Drugi dejavniki, zlasti ekonomski in socialni, ne smejo pri določitvi območij igrati nobene vloge.¹⁵

25. Sodišče je že ugotovilo, da bi morala Španija obveznost določitve POV v celoti izpolniti ob pristopu, to je 1. januarja 1986.¹⁶ Vendar pa je, kot je znano, za presojo kršitve v tem postopku odločilen rok, ki ga je postavila Komisija v obrazloženem mnenju.¹⁷ Ker je Komisija tega naknadno podaljšala do 3. maja 2003, je treba ugotoviti, ali je Španija do tega dne določila dovolj POV.

B – *Delno pripoznanje tožbenega očitka*

26. Španija očitku seveda močno oporeka, zlasti glede pomena seznama IBA 98 za

14 – V opombi 3 navedena sodba Komisija proti Nizozemski, točka 55 in naslednje.

15 – Sodbi z dne 2. avgusta 1993 v zadevi Komisija proti Španiji (C-355/90, Recueil, str. I-4221, točka 26, v nadaljevanju: sodba Močvirja Santoña) in z dne 11. julija 1996 v zadevi Royal Society for the Protection of Birds (C-44/95, Recueil, str. I-3805, točka 26, v nadaljevanju: sodba Lappel Bank) ter v opombi 3 navedena sodba Komisija proti Nizozemski, točka 59 in naslednje.

16 – V opombi 15 navedena sodba Močvirja Santoña, točka 11.

17 – Sodbe z dne 4. julija 2002 v zadevi Komisija proti Grčiji (C-173/01, Recueil, str. I-6129, točka 7); z dne 10. aprila 2003 v zadevi Komisija proti Franciji (C-114/02, Recueil, str. I-3783, točka 9) in z dne 18. maja 2006 v zadevi Komisija proti Španiji (C-221/04, ZOdl., str. I-4515, točka 23, v nadaljevanju: sodba Lov s pastmi z zanko).

presojo obveznosti določitve. Čeprav je od 3. maja 2003 v Andaluziji, na Balearih, v Kastilji-La Manchi, v Kataloniji, Galiciji in v Valencii določila dodatna POV oziroma razširila obstoječa POV. Za Kanarske otoke ni Španija od tega datuma sporočila nobene nove določitve, vendar v svojih vlogah za to skupino otokov priznava vsaj nujnost določitve 16 dodatnih POV in nujnost razširitve 11 obstoječih POV. Tudi v Andaluziji, Kataloniji, Galiciji in Valencii naj bi se določilo nova POV oziroma razširilo obstoječa POV.

28. Vendar pa so v vseh teh primerih obstajale okoliščine, zaradi katerih je bila neizpolnitev obveznosti še posebej huda. Za Francijo za šest vrst iz priloge I sploh ni bilo razvrščenega nobenega ozemlja kot POV²⁰, za Finsko je bilo nasploh določenih le 15 POV, kar nesporno ni zadoščalo²¹, Italija pa je priznala, da je pri izbiri ozemelj upoštevala gospodarske razloge in razloge v zvezi s prostočasnimi aktivnostmi.²² Poleg tega ni bilo nobenega dvoma, da je Italija v primerjavi z IBA 89 glede na število in velikost določila veliko manj območij.²³ Zato bi v primerjavi s tem obsodba Španije le na podlagi POV, ki jih je ta medtem določila, temeljila na šibki podlagi.

27. V nekaterih prejšnjih postopkih se je Sodišče na takšne okoliščine oprlo, da bi ugotovilo nezadostno določitev območij na upoštevni dan.¹⁸ Država članica z določitvijo enega POV namreč prizna, da spada to območje med ozemlja, ki so najprimernejša za varstvo ptic.¹⁹ Torej bi lahko menili, da je Španija z določitvijo novih območij varstva za ptice po preteku roka v obrazloženem mnenju priznala, da je zavezana k določitvi dodatnih območij varstva za ptice.

29. Predvsem pa sodba na tej podlagi ne bi bila primerna, saj spor med strankama še vedno traja. Spor se namreč kljub določitvam in napovedim v vmesnem času ni razrešil. Španija temu, da bi bila na podlagi IBA 98 zavezana k dodatnim določitvam, ugovarja, Komisija pa očitno še ni zadovoljna z dosedanjimi priznanji. Spor o tem, v kolikšni

18 — V opombi 4 navedena sodba Komisija proti Franciji, točka 19 in naslednje, v opombi 5 navedena sodba Komisija proti Finski, točka 28 in naslednje, in v opombi 6 navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 16.

19 — Sodba z dne 28. februarja 1991 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-57/89, Recueil, str. I-883, točka 20, v nadaljevanju: sodba Leybucht).

20 — V opombi 4 navedena sodba Komisija proti Franciji, točka 20.

21 — V opombi 5 navedena sodba Komisija proti Finski, točka 31.

22 — V opombi 6 navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 17.

23 — V opombi 4 navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 18.

meri morajo biti določena nova območja, bi ob obsodbi Španije na podlagi določitev in napovedi nerešen prešel v postopek na podlagi člena 228 ES in bi lahko bil v tem okviru ponovno predložen Sodišču.²⁴

30. Ta negotovost bi bila v breme zlasti Španiji, saj obseg njenih obveznosti na podlagi morebitne sodbe ne bi bil jasen, hkrati pa bi se morala bati, da bo v nadaljnjem postopku obsojena na plačilo denarne kazni in/ali pavšalnega zneska. To pa ne bi bilo primerno, upravičeno in zaslužno predvsem zato, ker bi obsodba na podlagi njenih določitev oziroma napovedi določitev v vmesnem času temeljila le na tem, da si je Španija med postopkom zaradi neizpolnitve obveznosti prizadevala izpolniti obveznosti.

31. Zato je treba odločiti tudi o preostalem delu spora med strankama.²⁵

24 — Postopka proti Franciji in Italiji sta že več kot eno leto na stopnji obrazloženega mnenja v skladu s členom 228 ES (sporočili za javnost Komisije Franciji IP/05/29 z dne 12. januarja 2005 in Komisije Italiji IP/05/56 z dne 18. januarja 2005). Vendar pa Komisija zdaj preverja, ali je Francija z dodatnimi določitvami zdaj že izpolnila svoje obveznosti (Sporočilo za javnost Komisije IP/06/907 z dne 3. julija 2006).

25 — Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca Alberja z dne 27. junija 2002 v zadevi Komisija proti Franciji (C-202/01, Recueil, str. I-11019, točka 25).

C – Preostali del spora med strankama

32. Komisija utemeljuje očitek predvsem s tem, da španske določitve v navedenih avtonomnih skupnostih ne pokrivajo velikih delov območij, naštetih v IBA 98, in tudi s tem, da naj ne bi bila določena vsa mokrišča, ki jih je Španija priznala kot območja v smislu Ramsarske konvencije (Iran) o mokriščih mednarodnega pomena²⁶, ter z nezadostnim pokritjem vrst iz priloge I Direktive o pticah, ki jih je še posebej treba varovati.

33. Komisija se večkrat sklicuje na nezadostno varstvo vrst, ki jih je še posebej treba varovati, vendar tega skoraj nikoli izrecno ne obrazloži. Naštevaje zadevnih vrst in delno navajanje zadevnih habitatov (stepta, mokrišča ali gore), ki ju je mogoče najti pri vseh avtonomnih skupnostih, vsekakor ne zadoščata, da bi prepričljivo izkazala nezadostno varstvo. Edino, implicitno obrazložitev tega očitka je mogoče najti v IBA 98, kjer so navedena območja, ki še niso določena in so najprimernejša za varstvo teh vrst. Ta

26 — Konvencija z dne 2. februarja 1971 (zbirka pogodb Združenih narodov, zvezek 996, str. 245).

očitek v primerjavi s sklicevanjem na IBA 98 torej ne vsebuje nobene nove trditve, ampak le prispeva k ponazoritvi dokazne moči tega seznama za nezadostno določitev. Zato tega utemeljevanja ni treba ločeno presoјati.

34. Glede tako imenovane ramsarske lokalitete Komisija v tožbi omenja dve ozemlji v Andaluziji in eno v Galiciji, ki naj na upoštevni dan še ne bi bila določena kot POV. Ker Španija temu ne oporeka, se to šteje za priznано.

35. Posledično se lahko presoја omeji na dokazno vrednost IBA 98.

36. Komisija navaja, da naj bi bil IBA 98 izmed vseh razpoložljivih virov najbolj dokumentirano in najbolj natančno referenčno izvedensko mnenje za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za ohranitev ter še posebej za preživetje in razmnoževanje pomembnih vrst. Ta seznam naj bi se opiral na uravnotežena ornitološka merila, ki so omogočila navedbo območij, ki naj bi bila najprimernejša za zagotovitev ohranjanja vseh vrst, navedenih v prilogi I, in drugih selitvenih vrst, ter naj bi poleg tega določal, katera območja varstva ptic v Španiji morajo biti prednostno določena.

37. Primerjava podatkov iz IBA 98 in posebnih območij varstva za ptice, ki jih je določila Kraljevina Španija, naj bi glede vsega španskega ozemlja kot pri podrobni preiskavi za vsako posamezno avtonomno skupnost omogočila zaključek, da je ozemelj, razvrščenih kot posebna območja varstva za ptice, po številu in velikosti manj kot ozemelj, ki naj bi bila glede na znanstvene ugotovitve najprimernejša za primerno varstvo ptic iz člena 4 Direktive.

38. Španija sklicevanju na IBA 98 oporeka iz temeljnega razloga, da bi morala določitev omrežja POV temeljiti na informacijah, s katerimi razpolagajo pristojni organi. IBA 98 pa naj nasprotno ne bi mogel biti takšna referenca.

39. Ta trditev je le delno pravilna. Za določitev POV so izključno odgovorne države članice. Svoji odgovornosti se ne morejo izogniti s tem, da enostavno prevzamejo in prilagodijo ugotovitve drugih organov, vključno z ugotovitvami organizacij za varstvo ptic. Vsaka določitev nasprotno predpostavlja, da spada zadevno ozemlje po prepričanju pristojnih organov, oprtim na

najboljša razpoložljiva znanstveno ugotovljena dejstva²⁷, med ozemlja, ki so najprimernejša za varstvo ptic.

zavrnila vse dodatne zahteve po določitvi POV. Nove obveznosti določitev bi lahko nastale le, če bi se spremenila nahajališča ptic, česar v obravnavanem primeru ne navaja nobena stranka.

40. Vendar pa iz tega ne izhaja, da obveznost določitve na splošno ne obstaja, dokler pristojni organi popolnoma ne preverijo in verificirajo novih znanstvenih ugotovitev. Nasprotno je treba opozoriti, da obveznost določitve obstaja že od poteka roka za prenos Direktive o pticah, za Španije torej od 1. januarja 1986.²⁸ Obveznost določitve tudi ni omejena s stanjem znanstvenih ugotovitev v določenem trenutku.²⁹

41. S to obveznostjo je bila povezana druga obveznost, in sicer obveznost identificirati najprimernejša ozemlja. Zato člen 10 Direktive o pticah v povezavi s prilogo V države članice zavezuje k vzpodbujanju potrebnega raziskovanja in dejavnosti. Posledično bi morala Španija že do leta 1986 sama napraviti izčrpen znanstveni seznam nahajališč ptic na svojem ozemlju in določiti vsa POV, ki bi iz njega izhajala. Če bi popolnoma izpolnila to obveznost, bi IBA 98 vseboval le POV ali pa bi Španija lahko brez težave

42. Ta pojasnitev omogoča opredelitev pomena seznama IBA 98 za ta spor. Ta seznam – tudi po mnenju Komisije – omrežij POV, ki jih je treba določiti, ne opisuje dokončno. Komisija ne pričakuje, da bo Španija kot POV v celoti določila vsako posamezno območje, navedeno v seznamu. V skladu s tem je Komisija glede nekaterih avtonomnih skupnosti umaknila očitok nezadostnih določitev, čeprav njihove določitve ne dosegajo IBA 98³⁰, in je tudi sprejela znanstveno utemeljeno razmejitev POV znotraj IBA, čeprav je ta po velikosti v delu zelo zaostajala za podatki iz IBA 98³¹. IBA 98 je nasprotno lahko le pokazatelj za to, da dosedanje določitve očitno zaostajajo za zahtevami iz člena 4 Direktive o pticah.

43. Načeloma je mogoče v tem smislu uporabiti seznam območij. Sodišče je v zvezi s starejšim seznamom IBA 89, ob upošteva-

27 — Glej sodbi z dne 17. januarja 1991 v zadevi Komisija proti Italiji (C-157/89, Recueil, str. I-57, točka 15, v nadaljevanju: sodba Lovne dobe) in z dne 8. junija 2006 v zadevi WWF Italija in drugi (C-60/05, ZOdl., str. I-5083, točka 27).

28 — V opombi 5 navedena sodba Močvirja Santoña, točka 11.

29 — Sodba z dne 23. marca 2006 v zadevi Komisija proti Avstriji (C-209/04, ZOdl., str. I-2755, točka 44, v nadaljevanju: sodba Lauteracher Ried).

30 — Točka 38 odgovora na tožbo.

31 — Točka 183 tožbe, o tem v nadaljevanju točka 94 in naslednje.

nju njegove znanstvene vrednosti in brez predložitve znanstvenega dokaza, da se lahko obveznosti iz člena 4(1) in (2) Direktive o pticah izpolni tako, da se kot območja varstva razvrsti druga ozemlja kot ta, ki so naštetja v navedenem seznamu, in z manjšo skupno površino, kot jo imajo ozemlja s seznama, ugotovilo, da lahko Sodišče, zato da bi razsodilo, ali je zadevna država članica glede na število in velikost razvrstila dovolj ozemelj kot območja varstva v smislu prej navedenih določb direktive, ta seznam uporabi, čeprav ni pravno zavezujoč za to državo članico.³²

44. Komisija se ne sklicuje več na ta starejši, s strani Sodišča priznan seznam, temveč na IBA 98. Po njenem mnenju IBA 98 odslej vsebuje najboljše razpoložljive znanstvene informacije o ozemljih, ki so najprimernejša za varstvo ptic.

45. Španija bi lahko ta pokazatelj izpodbila tako, da bi predložila boljše znanstvene ugotovitve, iz katerih bi izhajalo, da je z določenimi POV popolnoma izpolnila obveznosti iz člena 4 Direktive o pticah.³³ Zdi se, da so avtonomne skupnosti, ki niso več predmet tega postopka, Komisiji to zadovo-

32 — V opombi 3 navedena sodba Komisija proti Nizozemski, točke od 68 do 70, in v opombi 6 navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 18.

33 — Glej v opombi 3 navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 66, in v opombi 6 navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 18, vsakokrat v zvezi z IBA 89, ter sklepne predloge generalnega pravobranilca Légerja v zadevi Komisija proti Finski (C-240/00, Recueil, str. I-2187, točka 42).

ljivo dokazale. Poleg tega Španija v zvezi z različnimi drugimi avtonomnimi skupnostmi navaja, da ustrezne ugotovitve obstajajo ali pa so v postopku pridobivanja. Vendar pa ta navedba praviloma³⁴ ni dovolj podprta, da bi Sodišče lahko preučilo, ali je IBA 98 v tem pogledu izpodbijan.

46. Glede tega spora ima Španija, nasprotno, drugo strategijo. Prizadeva si izpodbiti že znanstveno vrednost seznama IBA, da bi tako preprečila njegovo uporabo kot dokaz za nezadostno določitev. V ta namen navaja vrsto temeljnih kritik, izpodbija kakovost uporabljenih podatkov in na koncu kritizira nekatera izmed meril za določitev ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic.

1. Temeljna kritika IBA 98

47. Španska vlada najprej navaja nekatere temeljne kritike v zvezi z IBA 98. Ta seznam

34 — Zasnove znanstveno podprte utemeljitve so razvidne le za avtonomno skupnost Katalonijo, o tem v nadaljevanju točka 126 in naslednje.

naj bi bil popolnoma druge kakovosti kot IBA 89. IBA 89 naj bi po naročilu Komisije izdelal Mednarodni svet za zaščito ptic, IBA 98 pa, nasprotno, le španska organizacija za varstvo ptic SEO/BirdLife. BirdLife International, organizacija, ki je nasledila Mednarodni svet za zaščito ptic, ni izrecno prevzela nobene odgovornosti za vsebino IBA 98.

48. Razumljivo naj ne bi bilo, kako je lahko IBA 98 le devet let po IBA 89 namesto 9,5 milijonov ha obsegal 16 milijonov ha. Pri tem naj bi bil po mnenju Komisije in Sodišča že IBA 89 strog, natančen in izčrpen. Očitno naj bi po sodbi zoper Nizozemsko³⁵ SEO/BirdLife hotela enostransko povečati število in velikost ornitološko pomembnih območij, zato da bi pridobila argumente za postopek zaradi neizpolnitve obveznosti. IBA 98 naj bi bil objavljen v začetku leta 1999, že leto kasneje pa je bil uveden ta postopek zaradi neizpolnitve obveznosti.

49. Vendar pa, kot Komisija pravilno poudarja, je IBA 98 in španski del IBA 89 izdelala ista organizacija: SEO/BirdLife. V zvezi z IBA 98 sicer še obstaja pridržek, da naj BirdLife International, mednarodna zve-

za organizacij za varstvo ptic, ne bi prevzela nobene odgovornosti, vendar pa je odtlej ta organizacija prevzela IBA 98 v evropski seznam pomembnih območij za varstvo ptic IBA 2000, za katerega odgovarja³⁶.

50. SEO/BirdLife je priznan organ za ornitološka vprašanja, ki zadevajo Španijo. Španija to izrecno priznava. Naročila za izdelavo izvedenskih mnenj, ki so jih tej organizaciji dali španski organi in ki jih navaja Komisija, udeležba državnih španskih organov pri IBA 98³⁷ in tudi dopolnitev določitev na podlagi IBA 98 v nekaterih španskih avtonomnih skupnostih potrjujejo avtoriteto SEO/BirdLife na področju znanosti. Končno se je tudi Sodišče v zadnjem času izrecno oprlo na poročilo SEO/BirdLife o lovu z zankami.³⁸

51. Tudi glede uporabljene metode in glede udeležbe Komisije novi seznam v glavnem ustreza predhodnemu. Tako kot IBA 89 je

36 — Heath, M. F., in M. I. Evans, *Important Bird Areas in Europe. Priority sites for conservation. Volume 2: Southern Europe*, BirdLife Conservation Series, točka 8, zvezek II, Cambridge (2000), str. 515 in naslednje.

37 — Glej seznam na str. 14 IBA 98.

38 — Sodba z dne 9. decembra 2004 v zadevi Komisija proti Španiji (C-79/03, ZOdl., str. I-11619, točka 19).

35 — Navedena v opombi št. 3.

tudi seznam IBA 98 nastal na podlagi uporabe vrste ornitoloških meril za identificiranje najprimernejših ozemelj za seznam nahajališč ptic.

pomembnih območij, potem ko je Sodišče priznalo njegovo vrednost kot dokaz za nezadostno določitev POV. Podobno je v sodelovanju z drugimi partnerji v evropskih državah ravnala tudi organizacija BirdLife International, saj je bil v leta 2000 objavljen nov evropski seznam.⁴⁰

52. Glede meril za izbiro ozemelj se IBA 89 in IBA 98 v glavnem ujemata.³⁹ Udeležba Komisije pri IBA 89, ki jo poudarja Španija, je bila v glavnem omejena na spremljanje dela ornitologov na merilih. Ker se merila v veliki meri uporabljajo še naprej, je Komisija vsaj posredno odgovorna tudi za IBA 98. Nasprotno pa je Komisija, ker ni mogla preveriti obstoja in obsega vsakega posameznega navedenega nahajališča ptic, že pri IBA 89 komaj lahko nadzorovala zbiranje podatkov. Tudi v tem pogledu ni torej nobene pomembnejše razlike med IBA 89 in IBA 98.

54. Končno ne prepriča ugovor Španije, da je k POV, ki so določeni v Skupnosti, že prispevala nesorazmerno velik delež. Res je, da je bil v trenutku vložitve tožbe v Španiji najvišji delež POV glede na ozemlje. V skladu s tem je Španija v tem trenutku imela 35 % kot POV določenih ozemelj, razpolagala pa je le s 16 % ozemlja Skupnosti.

53. Sicer pa so temeljni ugovori španske vlade zoper IBA 98 samo domneve – skoraj že sumničenja – in zato ne morejo izpodbiti avtoritete seznama. Verjetno je, da vse večje znanstvene ugotovitve o nahajališčih ptic omogočajo identificiranje novih ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic. Poleg tega je povsem razumljivo, da si organizacija, ki se posveča varstvu ptic, kot je SEO/BirdLife, prizadeva posodobiti in dopolniti seznam

55. Toda ta trditev nima nobene pravne teže. Člen 4 Direktive o pticah ne določa, da mora vsaka država članica določiti POV v skladu s svojo velikostjo, ampak da morajo države članice določiti najprimernejša ozemlja. Glede na svoj geografski in biološki položaj države članice s takšnimi ozemlji razpolagajo v različnem obsegu. Tako sta medtem

39 — Glej spodaj navedeno točko 70 in naslednje.

40 — IBA 2000, navedeno v opombi 36.

Slovenija in Slovaška kot POV določili veliko večje dele svojega ozemlja.⁴¹ Če bi določena država članica z določitvijo POV nesorazmerno veliko prispevala k vzpostavitvi Natura 2000, bi jo morala Skupnost po načelu lojalnosti Skupnosti sorazmerno bolj upoštevati v okviru svoje podpore omrežja.⁴²

potrebna razprava o zbiranju podatkov in o kakovosti podatkov IBA 98, ki je bila rezultat tega zbiranja.

56. Temeljni ugovori Španije zoper IBA 98 zato ne morejo izpodbiti znanstvene kakovosti seznama. Načeloma se mora novemu seznamu na podlagi njegovega izvora priznati primerljiva znanstvena kakovost kot predhodnemu seznamu.

58. Španija očita, da seznam ne vsebuje nobenih virov za ovrednotenje navedenih območij. Zato se naj ne bi moglo preveriti informacij, ki so bile zadevna podlaga, in velikosti območij. Pri tem je španska vlada spregledala, da se lahko v posameznih IBA z znanstvenimi preiskavami na kraju samem kadar koli preveri nahajališča ptic in zadevna ozemlja. Sicer pa stanje glede virov tudi pri prejšnjem seznamu IBA 89 ni bilo boljše. Kljub temu je Sodišče ta seznam priznalo.

2. Uporabljeni podatki

57. Drugi španski ugovori se nanašajo na vsebinsko kakovost IBA 98. V zvezi z njimi je

59. Španija ugovarja tudi, da je SEO/BirdLife avtonomnim skupnostim, ki so za določitev POV izključno pristojne, zavrnila odobritev neomejenega dostopa do svoje baze podatkov IBA. Ta baza podatkov lahko za vsako IBA vsebuje različne informacije, ki v seznamu niso ponovno navedene, zlasti navedbo literature in informacije glede kakovosti podatkov o razmejivni območij.⁴³

41 — V skladu z barometrom Natura Komisije, v različici iz junija 2005 (navedeno v opombi 12), ta delež v Sloveniji znaša 23 %, na Slovaškem pa 25,2 %.

42 — Ureditev financiranja iz člena 8 Direktive o habitatih sicer ne zajema nobenih POV v skladu z Direktivo o pticah, vendar pa šesti okoljski akcijski program kot prednostni ukrep navaja „uvedbo omrežja Natura 2000 in izvajanje potrebnih tehničnih in finančnih instrumentov in ukrepov, ki so potrebni za njeno popolno izvajanje in za varstvo, izven območja Natura 2000, vrst, ki so zaščitene z direktivami o habitatih in pticah“ (člen 6(2)(a), sedma alineja, Sklepa št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002 o šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti (UL L 242, str. 1)).

43 — IBA 98, str. 363 in naslednje.

60. Ni znano, da bi za IBA 89 obstajali ustrezni instrumenti, ki bi državam članicam olajšali določitev POV. Zelo obžalovanja vredno je, če je to danes drugače in pristojni organi morda kljub temu teh instrumentov ne morejo uporabiti. Tako se zdi, da SEO/BirdLife svojega cilja, to je popolne določitve POV, ne podpira z vsemi močmi. Vendar pa je treba hkrati pripomniti, da je SEO/BirdLife zavrnila le popolnoma prost dostop do baze podatkov in se je očitno pripravljena pogajati o pogojih dostopa.

61. Zavrnitev dostopa vsekakor ne izpodbija znanstvene kakovosti objavljenega seznama. Seznam se namreč ne omejuje na uporabo literature, ki je navedena v tej bazi podatkov, ampak se bistveno opira na sicer neobjavljena opažanja in izkušnje lokalnih skupin SEO/BirdLife, regionalnih upravnih organov, biologov, skupin za varstvo narave, ornitologov, raziskovalcev, naravoslovcev, univerzitetnih profesorjev, v gozdarstvu zaposlenih uslužbencev in drugih.⁴⁴ Odločilne informacije za izbiro IBA so torej vsebovane v publikaciji, medtem ko je v bazi podatkov vsebovana navedba literature za identificiranje IBA manjšega pomena.

62. Tako naj bi bila koristna identifikacija oseb, ki so v posameznih IBA odgovorne za zbiranje podatkov. Te naj bi na podlagi svojega poznavanja stvari pristojnim organom pomagale pri razmejitvi in določitvi POV. Sicer pa je Komisija na ustni obravnavi pravilno poudarila, da so te osebe upravičene do zaupne obravnave s strani SEO/BirdLife, če bi se morale zaradi svoje angažiranosti pri določitvi POV bati povračilnih ukrepov. To ni izključeno zlasti takrat, ko te osebe poklicno delajo za državne organe, ki niso naklonjeni določitvi POV. Do težav lahko pri spornih IBA pride tudi na lokalni ravni.

63. Španska vlada tudi ne more tožbi ugovarjati v smislu, da je bila v zvezi z informacijami, vsebovanimi v bazi podatkov, kršena njena pravica do obrambe. Tožba se namreč ne opira na te informacije, ampak le na objavljen seznam IBA 98.

64. Prav tako se Španija ne more sklicevati na nezadostno podporo s strani Komisije. Komisija sicer res mora, kolikor je mogoče, podpirati države članice pri določitvi POV, vendar ji to ne dovoljuje, da bi državam članicam dala na razpolago informacije, ki so v lasti zasebnih strank. Ravno to pa velja za navedeno bazo podatkov.

44 – IBA 98, str. 39.

65. V vsakem primeru, neodvisno od obsega zavrnitve dostopa, španske vlade nič ne ovira, da bi sprejela ukrepe, ki so potrebni za popolno izpolnitev obveznosti določitev. SEO/BirdLife je nasprotno že z objavo seznama zelo olajšala dopolnitev določitev. Španskim organom torej ni treba preučiti celotnega državnega ozemlja, ampak se lahko osredotočijo na IBA.

ozemlju. To pa je v skladu z Direktivo o pticah naloga Španije. Dokler ni na voljo boljših informacij, lahko torej kot pokazatelj za obstoj ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic, služijo tudi informacije srednje ali nizke kakovosti.

68. Tudi ugovore španske vlade v zvezi s kakovostjo podatkov iz IBA 98 je zato treba zavrniti.

66. Poleg tega španska vlada izpodbija kakovost uporabljenih podatkov. SEO/BirdLife ocenjuje, da je 38 % podatkov visoke kakovosti, 44 % podatkov srednje kakovosti in 18 % podatkov nizke kakovosti.⁴⁵ Za vsak ornitološki predmet varstva posameznih območij IBA 98 kakovost podatkov ocenjuje s kategorijami A, B, C in U. U pomeni neznan kakovost, C ustreza nepomembnim informacijam, B nepopolnim informacijam, le s kategorijo A pa naj bi bile označene pravilne informacije.⁴⁶

3. Merila za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic

67. Španija meni, da bi se v postopku zaradi neizpolnitve obveznosti smelo upoštevati le informacije kategorije A. To bi pomenilo, da bi Španija lahko ostala nedejavna, dokler ne bi Komisija ali zasebna organizacija sistematično in na najvišji znanstveni ravni evidentirala nahajališč ptic na vsem državnem

69. Na koncu španska vlada kritizira nekatera merila za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic, oziroma njihovo uporabo s strani SEO/BirdLife.

70. Merila so opisana v seznamih IBA 98 in IBA 2000.⁴⁷ V IBA se redno pojavlja

45 — IBA 98, str. 43, figura 5.

46 — IBA 98, str. 364 in naslednje.

47 — Merila, ki so bila za osnovo IBA 89, so opisana in primerjana z merili, uporabljenimi za nove sezname, v IBA 2000, zvezek 2, str. 776 in naslednje, glej tudi IBA 98, str. 368.

pomembno število organizmov splošno ogrožene vrste (C.1)⁴⁸ ali najmanj 1 % relevantne populacije vrste, ki je ogrožena v EU, to je vrste, ki je navedena v prilogi I Direktive o pticah (C.2)⁴⁹, ali druge selitvene vrste (C.3)⁵⁰. IBA obsegajo tudi velike skupine več kot 20.000 vodnih ptic ali več kot 10.000 parov morskih ptic (C.4), kot tudi območja ozkih grl, ki jih redno preleti več kot 5000 štokelj oziroma več kot 3000 ujed ali žerjavov (C.5)⁵¹. Končno, v skladu z merilom C.6 se 5 najpomembnejših območij za vrste iz priloge I v zadevni evropski regiji šteje za ornitološko najpomembnejše območje (tako imenovano merilo top 5)⁵². Merilo C.7 zajema določena POV ali območja, predvidena za določitev, ki so bila izbrana na podlagi drugih meril.

drugimi IBA izpolnjuje vse zahteve pomembnih vrst v času njihovega pojavljanja.⁵³

71. Poleg tega se BirdLife opira na temeljna načela, ki veljajo za razmejitev območij. IBA se jasno razlikuje od svoje okolice, pri čemer gre za že razmejeno območje v namen varstva narave, oziroma sam ali skupaj z

72. Ker se merila za IBA 89 in za IBA 98 za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic, v glavnem ujemajo, jih je Sodišče načeloma že priznalo, ko je za starejši seznam, IBA 89, ugotovilo, da naj bi bil (na upoštevni dan za vsakokratni postopek) edini dokument, ki vsebuje znanstvene dokaze za presojo vprašanja, ali je tožena država članica izpolnila obveznost, da kot POV razvrsti tista ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša za ohranjanje zaščitenih vrst.⁵⁴

73. Vendar pa držav članic nič ne ovira pri tem, da bi same razvile merila za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic, in da bi na tej podlagi določile svoja POV.⁵⁵ Vendar pa morajo biti ta merila z ornitološkega vidika najmanj enakovredna merilom za sezname IBA.

48 — To merilo ustreza merilu št. 5 za IBA 89.

49 — To merilo ustreza merilu št. 1 za IBA 89.

50 — To merilo ne ustreza nobenemu merilu za IBA 89.

51 — Merili C.4 in C.5 sta naprej razvili merilo št. 9 za IBA 89. Leto je zajemalo počivališča več kot 20.000 vodnih ptic oziroma več kot 5000 ujed.

52 — Merilo C.6 ni bilo izrecno navedeno na seznamu meril za IBA 89, ampak v pojasnitvah k temu seznamu, glej prilogo 7, str. 2, k tožbi v zadevi Komisija proti Nizozemski (C-6/96) in prilogo 16 k tožbi v zadevi Komisija proti Italiji (C-378/01). Po tem je bilo to merilo oblikovano in uporabljeno v okviru projekta biotopa CORINE.

53 — IBA 2000, str. 13.

54 — V opombi 3 navedena sodba Komisija proti Nizozemski, točka 69, in v opombi 6 navedena sodba Komisija proti Italiji, točka 18.

55 — Glej dokaze iz opombe 33.

74. Vendar pa Španija ni razvila svojih meril, ampak nasprotuje uporabi izbirnih meril C.1 in C.6 v okviru IBA 98 kot tudi razmejitvi številnih identificiranih območij.

a) Merilo C.1

75. Španija zvezi SEO/BirdLife očita, da naj bi v nekaterih primerih v nasprotju z definicijo merila C.1 izbrala območja, v katerih se pojavlja občutno manj kot 1 % razmnožujoče se populacije zaščitenih vrst. To naj bi zlasti veljalo za veliko dropljo. Ker naj bi se v Španiji pojavljalo približno 23.000 organizmov, naj bi bila mejna vrednost 230 organizmov. SEO/BirdLife pa naj bi namesto tega uporabila mejno vrednost 50 organizmov.

76. Španska vlada glede na to kritiko ni pravilno razumela definicije tega merila. Pri splošno ogroženih vrstah mora biti v zadevnem območju prisotno le *pomembno* število organizmov. To pomembno število pa je lahko bistveno nižje od praga 1 %, ki velja pri merilu C.2, to je za vrste, ki niso splošno ogrožene, ampak so ogrožene le v EU.

77. BirdLife International za globalno ogrožene vrste zaradi te ogroženosti uporablja bistveno nižje mejne vrednosti, kot na primer, vrednost 30 organizmov za veliko dropljo, ki jo je navedla Španija.⁵⁶ SEO/BirdLife pa je, nasprotno, na podlagi relativno večjega nahajališča v Španiji prag za IBA 98 – kot poudarja Komisija – določila *višje* kot BirdLife International za evropski seznam.

78. Sicer pa to merilo tudi v primerjavi s seznamom IBA 89, ki ga je priznalo Sodišče, ni bilo zaostreno, ampak omiljeno. Merilo 5 za IBA 89 je zajemalo še vsa območja valjenja redkih ali ogroženih vrst.

79. Zato je treba ta ugovor Španije zavrnil.

b) Merilo C.6

80. Španija poleg tega kritizira uporabo merila C.6, tako imenovanega merila „top 5“. V skladu s tem merilom velja za vsako vrsto pet najboljših območij kot najprimer-

⁵⁶ – IBA 2000, str. 13.

nejših za varstvo ptic. Regije se v vsaki državi članici razmeji v skladu s statističnim coniranjem Evrope, ki ga je izvedel Eurostat (Nomenclature des unités territoriales statistiques – NUTS). BirdLife je v različnih državah članicah izbrala različne ravni tega coniranja, da bi dobila evropske regije primerljive velikosti.⁵⁷ V Španiji je bila izbrana raven 2, ki ustreza avtonomnim skupnostim, kar ima za posledico razdelitev na 17 regij.

81. Španija avtonomnih skupnosti noče priznati kot evropske regije v smislu tega merila. Avtonomne skupnosti naj ne bi bile razmejene v skladu z ornitološkimi merili, ampak gre pri njih za upravne enote. Temu ustrezno naj bi bilo v Španiji 17, v Italiji 20 in v Franciji 95 takšnih regij.⁵⁸ Nasprotno bi se bilo treba opreti na tako imenovane biogeografske regije, ki se uporabljajo v okviru Direktive o habitatih.

82. V namen Direktive o habitatih je celotno ozemlje Skupnosti trenutno razdeljeno na

57 — IBA 2000, zvezek 2, str. 18. Tako s str. 778 izhaja, da je bila za Belgijo, Grčijo in Irsko v primerjavi z IBA 89 izbrana višja raven, kar je imelo za posledico manjše število regij.

58 — Glede tega se je španska vlada zmotila: v skladu z IBA 2000, zvezek 2, str. 778, se je tudi v Franciji uporabilo drugo raven NUTS, ki vsebuje 22 regij.

sedem biogeografskih regij: celinsko, sredozemsko, alpsko, atlantsko, makaronezijsko, borealno in panonsko regijo. V Španiji se nahajajo deli štirih navedenih regij, in sicer deli atlantske, sredozemske, alpske in makaronezijske biogeografske regije.

83. Če bi se kot „evropske regije“ v smislu merila C.6 priznalo le španske dele biogeografskih regij, bi se število območij, ki ustrezajo temu merilu, zelo zmanjšalo. Namesto največ 85 najboljših območij za vsako zaščiteno vrsto bi bilo v Španiji le največ 20 najboljših območij za vsako zaščiteno vrsto.

84. Teга ugovora Španije se ne da kar tako zavrnil. V zvezi s tem ni pomembno navajanje Komisije, da naj bi Španija doslej vedno vztrajala pri tem, da se izpolnitev obveznosti določitve presoja ločeno za avtonomne skupnosti, ki so edine za to pristojne. Pristojnosti avtonomnih skupnosti namreč ne morejo biti odločilne za to, katera ozemlja je treba določiti. Kot je znano, mora izbira ozemelj temeljiti na znanstvenih merilih.⁵⁹

59 — Glej dokaze v opombi 15.

85. Trditev Komisije, da naj se biogeografske regije Direktive o habitatih ne bi ravnale po populacijah ptic, ampak primarno po porazdelitvi habitatnih tipov, je veliko bolj ornitološko usmerjena, vendar kljub temu ni odločilna. Ptice naj bi se z vrstami in s habitatami, zaščitenimi z Direktivo o habitatih, komaj dalo primerjati. Vendar pa so biogeografske regije, čeprav niso usmerjene specifično v varstvo ptic, še vedno bližje varstvu ptic kot administrativno-statistične razdelitve ozemlja.

86. BirdLife International priznava, da naj sledenje coniranju po NUTS ne bi bilo idealno za ornitološke namene, saj ima veliko vrst ptic raje območja z manjšo populacijo. NUTS pa naj bi se nasprotno orientirala po populaciji. Pri nizki gostoti populacije naj bi nastale velike regije. Zato se je zato, da bi se zagotovila primerljivost regij, glede na državo članico izbralo različne ravni NUTS.

87. Ta obrazložitev razkriva dejansko vrednost sklicevanja na ornitološko indiferentno coniranje po NUTS. Na ta način dobimo v vseh državah članicah primerljivo referenčno velikost za uporabo merila top 5. Ta pa spet zagotavlja kolikor toliko enakomerno porazdelitev POV v Skupnosti. Takšna porazdeli-

tev je pogoj za to, da niso POV skoncentrirana na določenih območjih, ampak da skupaj tvorijo omrežje, ki Skupnost bolj ali manj enakomerno pokriva.

88. Takšno enakomerno pokritje je potrebno zlasti iz ornitoloških razlogov, saj zagotavlja varstvo vrst na njihovem celotnem območju razširjenosti. Pomen geografske razširjenosti vrst izhaja iz definicije stanja ohranjenosti vrst iz člena 1(i) Direktive o habitatih. Stanje ohranjenosti označuje skupek vplivov, ki delujejo na to vrsto ter lahko dolgoročno vplivajo na *razširjenost* in številčnost njenih populacij. Te definicije se sicer ne more uporabiti neposredno za Direktivo o pticah, vendar ponazarja znanstveno soglasje, ki mora prevladati tudi v okviru izbire ozemelj v skladu z Direktivo o pticah, ki mora temeljiti na ornitoloških merilih.

89. Če pa bi nasprotno kot referenčno velikost izbrali večje regije, na primer biogeografske regije, ki jih je predlagala Španija, bi to pri enakem številu ozemelj, ki jih je treba na regijo izbrati, imelo za posledico manjše število POV. Omrežje bi bilo potem manj gosto. Poleg tega bi obstajala nevarnost, da bi bila ta POV porazdeljena manj enakomerno kot na podlagi manjših regij. Vendar pa bi ta nevarnost obstajala tudi, če bi pri večjih regijah število ozemelj, ki jih

je treba izbrati, povečano. V obeh primerih namreč ne bi mogli izključiti, da ne bi bila najboljša območja skoncentrirana v določenih predelih, medtem ko drugi predeli, ki bi kot samostojna regija imeli novih pet območij, ne bi bili zajeti.

c) Razmejitev IBA

90. Če bi torej namesto coniranja po NUTS hoteli uporabiti druge referenčne regije, bi morale biti merilo, ki bi iz tega izhajalo, oblikovano tako, da bi vodilo k podobno drobno razvejanemu omrežju POV. Takšna razdelitev španskega ozemlja na ornitološki podlagi bi bila s pomočjo potrebnega znanstvenega napora gotovo lahko izvedena in nato uporabljena za določitev POV.⁶⁰ Vendar pa Španija tega ni naredila, ampak se je le sklicevala na biogeografske regije, ki za avtonomne skupnosti niso primerljiva podlaga za oblikovanje enakomernega omrežja.

92. Španija se na koncu ne strinja z razmejitvijo IBA. Ta naj pogosto ne bi bila pravilna, saj naj bi obsegala očitno neprimerne površine, kot so na primer naselja. Poleg tega naj bi bila IBA pogosto prevelika, v povprečju veliko večja kot v drugih državah članicah.

93. Tako kot izbira območij za varstvo ptic mora tudi njihova razmejitev temeljiti na ornitoloških merilih, ki so navedena v členu 4(1) in (2) Direktive o pticah.⁶¹ Španija kritizira razmejitev IBA, ne pa meril, ki so bila zanjo uporabljena. Posledično nasprotuje le uporabi teh meril oziroma podatkom, ki se jih je za to uporabilo. Vendar pa pavšalne trditve, kot na primer v zvezi z naselji, ne zadoščajo za konkreten preizkus teh kritik. Določene vrste so lahko odvisne ravno od takšnih habitatov. Tako za kolonije globalno ogrožene rdeče postovke (*Falco naumanni*) ni sporno, da gnezdiijo tudi znotraj naselij.

91. Španija torej tudi glede merila C.6 ni izkazala, da seznam IBA 98 ni najboljši znanstveni dokument za identificiranje ozemelj, ki so najprimernejša za varstvo ptic.

94. Vendar pa Španija pravilno poudarja, da Komisija glede IBA, ki so le deloma pokriti s

60 – Tako se za določitev predlogov ozemelj v okviru Direktive o habitatih v Nemčiji kot podrazdelitev nemških delov biogeografskih regij uporablja tako imenovane naravnoprostorske glavne enote.

61 – V opombi 15 navedena sodba Lappel Bank, točka 26, in sodba z dne 13. julija 2006 v zadevi Komisija proti Portugalski (C-191/05, ZOdl., str. I-6853, točka 10).

POV, prihaja v nasprotje s svojimi trditvami na drugem mestu v tožbi.⁶² Tam Komisija navaja, da naj bi sprejela vse znanstvene argumente avtonomnih skupnosti Katalonija, Valencia, Galicija in tudi Kastilja-La Mancha, v skladu s katerimi naj bi bila razmejitev njihovih POV za *vsako posamezno* („cada una“) izmed njihovih IBA primerna, da bi se zagotovilo spoštovanje Direktive o pticah. Komisija to trditev Španije omenja v repliki⁶³, vendar pa tega protislovja ni obrazložila niti tam niti v odgovoru na vprašanje na ustni obravnavi.

zaradi tega protislovja v tožbi ni jasno, ali Komisija to tudi dejansko očita. Zato ni mogoča niti primerna obramba niti presoja Sodišča.

95. Ta predstavitev njenih tožbenih razlogov ne izpolnjuje zahtev iz člena 38(1)(c) Poslovnika. Predstavitev tožbenih razlogov, ki je potrebna v skladu s to določbo, mora biti dovolj jasna in natančna, da toženi stranki omogoči pripravo obrambe, Sodišču pa izvrševanje nadzora. Posledično morajo dejanske in pravne okoliščine, na katerih temelji sodba, koherentno in razumljivo izhajati neposredno iz tožbe.⁶⁴ Glede POV znotraj IBA v navedenih avtonomnih skupnostih pa

96. Tožba zato glede tega ni dopustna. Ta pomanjkljivost zadeva POV v avtonomnih skupnostih Kastilja-La Mancha, Katalonija, Valencia in Galicija, ki so bila določena v trenutku vložitve tožbe in o katerih je bila Komisija do takrat obveščena.

97. Očitek, da so bila kot posebna območja varstva za ptice razvrščena nekatera ozemlja nezadostnega obsega, je zato treba dalje presojati le glede Andaluzije, Balearov in Kanarskih otokov.

D – Posamezne avtonomne skupnosti

98. Na koncu obe stranki podajata navedbe še v zvezi s posameznimi skupnostmi. Te navedbe je treba preizkusiti v zvezi z vsako posamezno regijo.

62 – Točka 183 tožbe.

63 – Točka 33 replike.

64 – Sodba z dne 9. januarja 2003 v zadevi Italija proti Komisiji (C-178/00, Recueil, str. I-303, točka 6), glej tudi moje sklepne predloge z dne 15. decembra 2005 v zadevi Lov s pastmi z zanko (v opombi 17 navedena sodba, točka 25).

1. Andaluzija

99. Komisija na podlagi primerjave med IBA 98 in določitvami v Andaluziji navaja, da naj ob poteku roka iz obrazloženega mnenja od 37 od 60 IBA sploh ne bi bilo pokritih s POV, da naj bi se 22 določenih POV le deloma skladalo s 23 IBA in da naj bi bile različne vrste le nezadostno zajete, zlasti španski kraljevi orel (*Aquila adalberti*), črna štokrlja (*Ciconia nigra*), grebenasta liska (*Fulica cristata*), marmornata raca (*Marmaronetta angustirostris*), rdeča postovka, afriška sultanka (*Porphyrio porphyrio*) progastokljuni galeb (*Larus audouinii*), mala droplja (*Tetrax tetrax*), velika droplja (*Otis tarda*), močvirski lunj (*Circus pygargus*) in kragulji orel (*Hieraaetus fasciatus*). Določena območja s površino približno enega milijona ha naj bi ustrezala le približno eni tretjini površin, ki jih pokrivajo IBA.

100. Španija temu očitku ne ugovarja. Zato ga je treba šteti za priznanega. Posledično je treba tožbi glede Andaluzije v celoti ugoditi.

2. Baleari

101. Na Balearih je bilo na upoštevni dan določenih 40 POV, s površino 121.015 ha.

Vendar pa je bilo 20 IBA, s površino 131.243 ha, pokritih le do 54 %. Komisija je zlasti očitala, da naj rjavi škarnik (*Milvus milvus*) ne bi bil zadostno zajet.

102. Španija ugovarja, da naj območja iz IBA 98 že na podlagi merila 1: 2.500.000 ne bi bila uporabna in da naj bi bila poleg tega še zastarela, vendar pa priznava, da bi moral biti rjavi škarnik bolj zaobsežen v POV, in je v ta namen v okviru načrta ohranjanja vrste določila nova POV in obstoječa POV tako na novo razmejila, da bi bilo pokritih 70 % te vrste.

103. Španija je torej tudi glede Balearov načeloma pripoznala očitke Komisije. Ni mogoče presoјati, ali nove ugotovitve pristojnih organov dejansko izpodbijajo dokazno vrednost IBA 98, saj te ugotovitve Sodišču niso bile predložene.

104. Posledično je treba tožbi glede Balearov v celoti ugoditi.

3. Kanarski otoki

105. Na Kanarskih otokih je bilo na upoštevni dan – kot najbrž tudi danes – določenih 28 POV, s površino 211.598 ha. Obsegajo približno 59,5 % 65 IBA, s površino 133.443 ha. 23 IBA sploh ni pokritih, del preostalih IBA pa je pokritih le deloma. Komisija zlasti poudarja nezadostno zajetje naslednjih vrst: ovratničarske droplje (*Chlamydotis undulata*), egiptovskega jastreba (*Neophron percnopterus*), kanarske repaljšičice (*Saxicola dacotiae*), puščavskega tekalca (*Cursorius cursor*) in sive bulverice (*Bulweria bulwerii*).

106. Španija priznava, da je treba določiti nova POV oziroma razširiti obstoječa POV. Vendar pa naj se pristojni organi ne bi v celoti strinjali z vsemi IBA na znanstveni podlagi. Da bi podprla to navedbo, je španska vlada kot prilogo k odgovoru na tožbo predložila podrobno študijo o vseh, še ne popolnoma zajetih IBA, v kateri je razloženo, na podlagi katerih ornitoloških razmislekov morajo biti določena POV⁶⁵. Tej študiji Komisija ni ugovarjala. Zato je treba njeno

vsebino šteti za priznano, v primerjavi z IBA 1998 pa za aktualen in natančnejši dokaz za obstoječe pomanjkljivosti določitve. Očitek nezadostne določitve torej obstaja le še v delu, kolikor morajo biti POV določena ali razširjena v skladu s to študijo.

107. Zato je treba tožbi tudi glede Kanarskih otokov ugoditi.

4. Kastilja-La Mancha

108. Tudi pri Kastilji-La Manchi primerja Komisija določena POV s podatki iz IBA 98. Deset od 39 IBA, s površino 261.000 ha, naj sploh ne bi bilo pokritih, preostali pa naj bi bili pokriti le do 32,3 %. Zlasti naj ne bi bili dovolj zajeti rdeča postovka in mala dropnja.

109. Kot je že bilo ugotovljeno, očitek v zvezi z razmejitevjo POV znotraj IBA ni dopusten⁶⁶. Nasprotno, glede 10 IBA, ki sploh niso zaobsežena s POV, je Španija medtem v treh primerih priznala, da je

65 – Priloga 11 k odgovoru na tožbo.

66 – Glej zgoraj navedeno točko 93 in naslednje.

določitev nujna in jo je medtem najbrž tudi že izvedla.⁶⁷ Tega, ali se vsakokratna razmejitev, ki se razlikuje od IBA 98, opira na ornitološke razloge, ni mogoče presoditi, ker Španija v zvezi s tem ni podala nobene obrazložitve. Spornih nasprotno ostaja še sedem IBA.

110. Španija odklanja določitev petih od teh IBA, saj so v Kastilji-La Manchi le majhni deli teh območij. Ti deli naj ne bi imeli nobenega samostojnega ornitološkega pomena in jih zato ne bi bilo treba določiti.

111. Ta trditev nikakor ni prepričljiva. Okoliščina, da se območje, ki je najprimernejše za varstvo določenih vrst, razteza čez ozemlje različnih regij, ne upravičuje izključitve delov tega območja. Če so ti deli sestavni del celotnega območja, potem morajo biti prav tako določeni, saj bi se lahko v nasprotnem primeru na teh površinah nenadzorovano izvajali ukrepi, ki vplivajo na celotno območje. Sicer pa Komisija navaja, ne da bi se ji ugovarjalo, da najmanj v dveh od zgoraj navedenih delov gnezdiijo vrste iz priloge I, in

67 – Gre za IBA, št. 78, „Puebla de Beleña“, IBA, št. 183, „Hoces del río Mundo y del río Segura“, in za IBA, št. 189, „Parameras de Embid-Molina“.

sicer globalno ogroženi kraljevi orel, črna štokrlja, kragulji orel, planinski orel (*Aquila chrysaetos*), beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*), egiptovski jastreb in sokol selec (*Falco peregrinus*).

112. Glede IBA št. 185, „San Clemente-Villarrobledo“, Španija ugovarja, da naj bi bila njegova površina, ki naj bi zanašala 103.000 ha, prevelika. Zajete populacije južne postovke, velike droplje, biserne stepske kokoške (*Pterocles alchata*) in male droplje naj bi bile razmeroma majhne.

113. Ta trditev že zato ne prepriča, ker ne samo, da je bilo to območje vključeno med IBA 98 kot eno izmed petih najboljših območij, ampak ker se v njem pojavljajo pomembne populacije vrst, ki so ogrožene globalno in v Evropi. Posledično lahko ti ugovori morda upravičujejo drugačno razmejitev, ne pa popolne opustitve določitve.

114. V skladu s tem je Španija med sodnim postopkom določila POV z enakim imenom, ki obsega najmanj 10.677,81 ha, s čimer je načeloma priznala, da je moralo biti dolo-

čeno tudi to ozemlje. Tega, ali je razmejitve ustrezna z ornitološkega vidika, ni mogoče presoditi, saj Španija v zvezi z njo ni podala nobene obrazložitve.

115. Na koncu Španija zavrača določitev IBA št. 199, „Torrijos“, s površino 28.600 ha, ker naj populacija od 150 do 200 velikih dropelj v primerjavi s celotno populacijo avtonomne skupnosti, ki šteje približno 3000 velikih dropelj, ne bi bila pomembna. Vendar pa je treba v zvezi s tem poudariti evropski pomen tega nahajališča globalno ogrožene vrste. To nahajališče večkrat presega prag za pomembno populacijo, to je 50 organizmov, ki je bil za Španijo že tako dvignjen. Poleg tega je v IBA 98 še pomembno nahajališče prav tako globalno ogrožene male droplje s 1200 organizmi pri pragu 200 organizmov. Zato se zdi določitev tega območja nujna.

116. V zvezi z očitkom Komisije glede nezadostnega varstva južne postovke in male droplje glede na IBA 98 že iz prej navedenega izhaja, da morajo biti za obe vrsti določena dodatna POV.

117. Ravno zaradi ogroženosti male droplje se Španija tudi ne more uspešno sklicevati na težave zaradi njene velike mobilnosti, njene majhne vezanosti na določene kraje, njenih različnih potreb po habitatih med različnimi letnimi časi in zaradi neobstoja natančnih ocen populacije. Te težave mora Španija odpraviti s pomočjo dodatnih raziskav in določitve dovolj velikih območij s primerno prilagodljivim upravljanjem, saj sicer obstaja nevarnost izumrtja te vrste.

118. Tudi stališče, da naj kolonije južne postovke, ki se nahajajo znotraj naselij, ne bi mogle biti določene kot POV, ni pravilno. Če so južne postovke odvisne od teh habitatov, potem je ravno tam potrebno varstvo z določitvijo območij. Le tako je mogoče zagotoviti, da južne postovke ne preženejo, na primer urbanistični ukrepi. Tudi interesi za urbanistični razvoj ne omogočajo opustitve določitve, saj kot je znano, določitvi ni mogoče nasproti na podlagi gospodarskih in socialnih razlogov. Če bi ti razmisleki prevladali nad varstvom južne postovke, bi jih bilo treba udejanjiti v okviru člena 6(4) Direktive o habitatih, torej če ni drugih ustreznih rešitev in ob izvedbi vseh potrebnih izravnalnih ukrepov.

119. Zato je treba ugovore Španije zoper IBA v Kastilji-La Manchi, ki še sploh niso zajeta s POV, v celoti zavriniti. Tožbi Komisije je treba v tem obsegu ugoditi.

črnočelega srakoperja, niti divjega petelina, niti dupontovega škrjanca in niti rjavoperute komatne tekice. Glede teh vrst torej ni dokazana nezadostnost določitev POV.

5. Katalonija

120. Tudi glede Katalonije primerja Komisija IBA 98 z dejanskimi določitvami, pri čemer ugotavlja, da naj 10 IBA od 21 sploh ne bi bilo zajetih, preostali pa naj bi bili zajeti le deloma, zaradi česar naj bi bile nekatere izmed 62 vrst ptic iz priloge I, ki se razmnožujejo v Kataloniji, le nezadostno zavarovane v POV: črnočeli srakoper (*Lanius minor*), divji petelin (*Tetrao urogallus*), vranjek (*Phalacrocorax aristotelis*), mala droplja, laški škrjanec (*Melanocorypha calandra*), dupontov škrjanec (*Chersophilus duponti*), europska zlatovranka (*Coracias garrulus*), kratkoprsti škrjanec (*Calandrella brachydactyla*) in rjavoperuta komatna tekica (*Glareola pratincola*).

121. Kot je že bilo ugotovljeno, očitek v zvezi z razmejitvijo POV znotraj IBA ni dopusten.⁶⁸ Za preostalih 10 IBA, ki sploh niso pokrita s POV, IBA 98 ne omenja niti

122. Glede navedenih vrst ptic Španija poleg tega ugovarja dopustnosti tožbe, saj naj ne bi bilo jasno, za katere vrste bi morala biti določena dodatna POV. Komisija naj bi navedla 62 vrst iz priloge I, medtem ko bi morale biti v skladu s katalonskim pravom zaščitene 73 vrst. Poleg tega naj se Komisija med predhodnim postopkom ne bi sklicevala vedno na iste vrste.

123. Ta ugovor je vsekakor treba zavriniti. Najprej, Španija ne razume pravilno sklicevanja na vrste ptic: Komisija sicer za Katalonijo navaja število 62 vrst iz priloge I, vendar pa nezadostnost določitev dokazuje le z zgoraj izrecno navedenimi vrstami. Te vrste so bile vsaj implicitno predmet predhodnega postopka, saj se je Komisija vedno opirala na IBA 98, navedene vrste pa izhajajo iz razlik med IBA 98 in POV v Kataloniji.

68 — Glej zgoraj navedeno točko 93 in naslednje.

124. Poleg tega Španija navaja, da naj bi bilo del IBA že v okviru Direktive o habitatih predlaganih kot območje, pomembno za Skupnost. Vendar pa takšni predlogi na pravni ravni ne morejo nadomestiti pomanjkljivosti pri določitvi POV, saj temelji določitev POV na členu 4 Direktive o pticah, predlog območij pa nasprotno na členu 4 Direktive o habitatih, pri čemer gre torej za različne predpise z različnimi pravnimi posledicami.

Takšni drugi ukrepi, ki ne morejo nadomestiti določitve, pa naj bi bile tudi izključno nacionalne kategorije varstva.⁷⁰

125. V dupliki se Španija sklicuje na to, da naj bi bila večina habitatov, ki naj še ne bi bili določeni kot POV, zaščitenih v okviru načrta območij, pomembnih za naravo, ali v skladu z regionalnim pravom kot naravna območja, ki so še posebej zaščiteni. Takšno varstvo ne upravičuje opustitve določitve kot POV in to ni odvisno od vprašanja, ali izpolnjuje zahteve po varstvu s POV. Člen 4(1) in (2) Direktive o pticah določa obveznost določitve, zato da bi bila območja v skladu s členom 4(3) vključena v evropsko omrežje. V tem omrežju je kakovost varstva zagotovljena z evropskimi standardi. Zato je Sodišče že odločilo, da se obveznosti določitve POV ne sme izogniti s sprejetjem drugih ukrepov.⁶⁹

126. Na koncu Španija v dupliki glede Katalonije prvič obravnava IBA 98 na znanstveni podlagi. Podatke iz IBA 98 o nahajališčih vrst v IBA namreč primerja s podatki o ustrezni celotni populaciji v Kataloniji v skladu z atlasom o valedih pticah, ki se opira na opazovanja v letih od 1999 do 2002. Vendar pa so ti podatki le omejeno primerljivi, saj bodo celotne populacije vrst po vsej Kataloniji redno večje kot populacije v IBA.

127. V skladu s tem novejši podatki le pri štirih vrstah, pomembnih za IBA, ki so še predmet te presoje, kažejo, da so navedbe v IBA 98 višje kot pri poznejših opazovanjih, in sicer za strakoša (*Hydrobates pelagicus*) z 0–10 namesto 5–15 parov, veliko bobnarico (*Botaurus stellaris*) z 1–5 namesto 8–11 parov, močvirskega lunja s 5–10 namesto 15–20 parov, črno stepsko kokoško (*Pterocles orientalis*) s 5–10 namesto z 10 pari. Iz tega ne izhaja, da so bili podatki, ki so služili za podlago IBA 98, napačni, ampak kvečje-

69 — Glej zgoraj navedeno točko 21.

70 — V opombi 29 navedena sodba Lauteracher Ried, točka 48.

mu, da so te vrste, ki so v Kataloniji že zelo redke, tik pred izginotjem, zaradi česar potrebujejo posebno varstvo.

najmanj dveh zelo redkih vrst, ki do sedaj še sploh nista bili zastopani v POV Katalonije, namreč strakoš in vranjek. Zato tudi ta trditev ne more ovreči navedb Komisije.

128. Sicer pa so celotne populacije vrst, ki so prisotne v 10 še spornih IBA, večje od IBA-populacij. Deloma so v IBA zajeti le delčki celotnih populacij, kot na primer pri vodomcu (*Alcedo atthis*), za katerega je v IBA navedenih le 20–30 parov, skupno pa populacija šteje 1009–1420 parov, ali pri španskem škrjancu (*Galerida theklae*), za katerega je navedenih 100–200 parov znotraj IBA, populacija pa šteje 7300–18.400 parov. Zato ta primerjava ne dokazuje, da ne obstaja nobena dodatna potreba po določitvi, ampak nakazuje nasprotno, da morajo biti poleg območij iz IBA 98 določena še druga območja.

129. Španija je poleg tega predložila tabelo, v kateri so predstavljene vrste, zajete v POV. Španija poudarja, da POV v Kataloniji deloma obsegajo večje dele populacije kot IBA 98. Vendar pa Španija navaja tudi to, da je pri 16 vrstah ta del manjši kot del, zajet z IBA 98. Te vrste so prisotne tudi v 9 od 10 še spornih IBA. Zadnje IBA (št. 138, „Islas Medas“) naj bi poleg tega omogočalo varstvo

130. Španija torej ni mogla ovreči očitkov Komisije glede IBA v Kataloniji, ki še sploh niso zajeta s POV. Tožbi Komisije je v tem obsegu treba ugoditi.

6. Galicija

131. Za Galicijo Komisija ugotavlja, da naj 3 od 11 IBA ne bi bila določena kot POV in da naj bi bila nekatera od preostalih IBA določena le deloma. Skupno naj bi bilo le 10 % površin, zajetih v IBA, določenih kot POV. Velika bobnarica, močvirski lunj, kragulji orel, divji petelin, mala droplja, sršenar (*Pernis apivorus*) in iberska podvrsta jerebice (*Perdix perdixhispaniensis*) naj zato ne bi bili dovolj varovani.

132. Kot je že bilo ugotovljeno, očitek glede razmejnitve POV znotraj IBA ni dopusten.⁷¹

⁷¹ — Glej zgoraj navedeno točko 93 in naslednje.

Za preostala 3 IBA, ki sploh niso pokrita s POV, IBA 98 ne omenja niti velike bobnarice niti kraguljega orla ali sršenarja. Glede teh vrst torej ni dokazana nezadostnost določitev POV.

135. Kot je že bilo ugotovljeno, očitek glede razmejitve POV znotraj IBA ni dopusten.⁷² Za preostalih 5 IBA, ki sploh niso pokrita s POV, IBA 98 omenja le kraguljega orla. Glede drugih vrst torej ni dokazana nezadostnost določitev POV.

133. Eno od preostalih treh IBA je bilo medtem določeno kot POV do 86 %, drugi dve pa naj bi se na podlagi študije, ki je bila medtem izvedena, določilo kot POV. Španija je torej preostali očitek Komisije načeloma pripoznala in za izpodbijanje mej IBA ni predložila nobenih dokazov. Tožbi je zato glede IBA, ki še sploh niso zajeta s POV, treba ugoditi.

136. Za Valencio Španija tožbi ne ugovarja, ampak napoveduje dodatne določitve območij. Zato je treba tožbi glede IBA v Valencii, ki še sploh niso zajeta s POV, ugoditi.

E – Predlog

7. Valencia

134. Za Valencio Komisija navaja 5 od 21 IBA, ki sploh niso zajeta s POV, nekatera izmed preostalih pa naj deloma ne bi bila zajeta. Zato naj velika bobnarica, čopasta čaplja (*Ardeola ralloides*), marmornata raca, europska beloglavka (*Oxyura leucocephala*), grebenasta liska, močvirski lunj in kragulji orel ne bi bili v POV dovolj varovani.

137. Španija v avtonomnih skupnostih Andaluzija, Baleari, Kanarski otoki, Kastilja-La Mancha, Katalonija, Galicija in Valencia ni razvrstila dovolj ozemelj kot posebna območja varstva za ptice, v avtonomnih skupnostih Andaluzija, Baleari in Kanarski otoki pa je kot posebna območja varstva za ptice razvrstila nekatera ozemlja premajhnega obsega.

⁷² – Glej zgoraj navedeno točko 93 in naslednje.

V – Stroški

138. Neuspeli stranki se v skladu s členom 69(2) Poslovnika naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V tej zadevi je Komisija, potem ko je Španija izpolnila njene zahteve, umaknila tožbo glede ene avtonomne skupnosti. V tem pogledu kot tudi glede treh avtonomnih skupnosti, v zvezi s katerimi je Komisija popolnoma uspela, je treba plačilo stroškov naložiti Španiji.

139. Nasprotno pa je treba za druge štiri avtonomne skupnosti velik del tožbe zavrnil. Stroške je torej treba v tem pogledu razdeliti.

140. V skladu s tem bi morala Španija nositi tri četrtine svojih stroškov in stroškov Komisije, Komisija pa četrtno stroškov Španije in četrtno svojih stroškov.

VI – Predlog

141. Zato Sodišču predlagam, naj odloči tako:

1. Kraljevina Španija je,

- s tem ko v avtonomnih skupnostih Andaluzija, Baleari, Kanarski otoki, Kastilja-La Mancha, Katalonija, Galicija in Valencia ni razvrstila dovolj ozemelj kot posebna območja varstva za ptice, in

- s tem ko je v avtonomnih skupnostih Andaluzija, Baleari in Kanarski otoki kot posebna območja varstva za ptice razvrstila nekatera ozemlja premajhnega obsega,

da bi zagotovila varstvo vseh ptic, naštetih v prilogi I Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic, kot tudi vseh selitvenih vrst, ki niso navedene v prilogi I, kršila svoje obveznosti iz člena 4(1) in (2) te direktive.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Kraljevina Španija nosi tri četrtine svojih stroškov in tri četrtine stroškov Komisije. Komisija nosi četrtino svojih stroškov in četrtino stroškov Kraljevine Španije.